

УДК 821.161.2.09

DOI: [https://doi.org/10.17721/2520-6346.1\(68\).91-102](https://doi.org/10.17721/2520-6346.1(68).91-102)

Ірина РУДНИК, канд. філол. наук, старший викл.
ORCID ID: 0000-0003-0996-5389
e-mail: iryna_rudnyk@ukr.net
Гатненський ліцей, Гатне, Україна

Надія ГАСЄВСЬКА, канд. філол. наук, проф.
ORCID ID: 0000-0002-9817-3510
e-mail: nmgaevska@ukr.net
Київський національний університет
імені Тараса Шевченка, Київ, Україна

ПОЕТИКАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ПОЕЗІЙ М. РИЛЬСЬКОГО, ЩО ВИВЧАЮТЬСЯ В ШКОЛІ

Аналізується поезія Максима Рильського, зокрема, акцентується увага на творах, що вивчаються в школі. Висвітлюється своєрідність творення пейзажів природи, що є ключовими у творчій манері автора. Пропонується аналіз поезій, відзначаються характерні поетикальні особливості, розкривається виховний їх аспект, зазначаються засоби та прийоми зображення картин навколишнього.

Творчість письменника подається через призму світовідчуття та натхнення на лоні природи, емоційного переживання, життєвого ресурсу.

Побіжно зазначається цінність художнього слова у формуванні особистості в цілому та значимість української літератури у розвитку та реагуванні на історичні процеси в суспільстві.

Ключові слова: *поезія, сонет, пейзаж, поетика, кольористика, метафора, епітет, порівняння, персоніфікація, анафора, алітерація.*

Вступ

Загальноприйнято вважати, що українська література – це потужний імпульс, який відгукується на будь-які прояви в суспільстві та позаяк відбиває історичні події та факти, що є глом для відтворення в художньому творі. Крім того, виступає невід'ємним складником національної культури, виявом ідентичності нації, її генетичного коду. Завдяки художньому слову збагачується внутрішній світ людини, закладаються

основи її моралі, ідеалів, формується почуття патріотизму, бачення краси в природі та в навколишньому, розвиваються естетичні смаки, творчі здібності.

Такі засадничі аспекти насамперед закладаються в учнів на уроках української літератури під час вивчення творчості письменників та їх творів. У сучасних реаліях повномасштабної війни, а відтак переважно дистанційного навчання, змін програм та впровадження Нової української школи (НУШ) особлива увага фокусується на питанні оновлення та рекомендації творів у навчальних програмах з української літератури. Серед низки письменників, що пропонуються для вивчення, виокремлюється й постать відомого поета Максима Тадейовича Рильського.

Актуальність. Осмислити творчість митця, це "...значить увійти в неповторний і живий поетичний світ, де ніби в казковому лісі переплітаються коріння й гілля образів, дум, почуттів, поривань і злетів автора" (Дейч, 1982, с. 5). Максим Рильський надзвичайно талановитий та завжди постає в натхненній творчій праці, науковець, письменник, мовознавець, перекладач, поет, вчитель української мови й літератури в школі, фольклорист, етнограф. "Шлях із «білих островів» юності «крізь бурю й сніг» суспільних перетворень стелився у «синю далечінь» життєтворчої дозрілості. Пуп'янок розповивався у квіт, квіт дозрівав у плід – початківець виростав у Майстра", – так цікаво й метафорично про М. Рильського висловився Б. Тихолоз (Тихолоз, 2001, с. 42). Звернення уваги на постать митця на сьогодні, без сумніву, є актуальним. По-перше, це надасть можливість вчергове популяризувати творчість письменника, по-друге, відкрити, доповнити різнобарвну палітру мистецького таланту майстра слова.

Історія дослідження питання. "Про Рильського як поета, – зазначає О. Дейч, – написано багато, проте писатимуть ще й іще. Час не тільки не зітре його натхненної творчості, але й надасть їй нового життя" (Дейч, 1982, с. 5). Літературознавчий аспект досліджень та коло науковців вражає своєю кількістю та значимістю. Зокрема, можемо зазначити В. Агеєву, О. Дейча, І. Драча, Б. Тихолозу, В. Панченка та багато інших. Однак висвітлення питання щодо поетикальних особливостей поезій

М. Рильського, що вивчаються в школі, наразі потребує певного поживлення, оскільки зумовлене й оновленням навчальних програм, впровадження НУШ та методикою викладання в школі. Пропонована стаття сприятиме доповненню вивчення творчості письменника загалом та у сфері шкільної освіти зокрема.

Мета пропонованої розвідки – здійснити огляд творів М. Рильського, що вивчаються в школі, простежити їхню тематику та проблематику, звернути увагу на диференціацію подачі матеріалу в різних класах та поетапне ознайомлення з творчістю. Відзначити актуальність та своєрідність поезій, їхній вплив на розвиток та виховання учнів у цілому.

Предметом дослідження є поетикальні особливості поезій про природу, з їхньою оригінальністю, що є вираженням інтенції самого автора.

Об'єкт – поезії М. Рильського, а саме: "Ми збирали з сином на землі каштани" (2 клас), "Тиха, задумлива осінь спускається..." (3 клас), "Зима" (Як не любити зими сніжно-синьої) (4 клас), "Дощ", "Осінь – маляр із палітрою пишною..." (5 клас), "Солодкий світ!...", "У теплі дні збирання винограду..." (11 клас).

Методологія. Для розв'язання поставленої проблеми застосовано низку методів наукового дослідження: комплексний текстуальний аналіз, структурний, естетичний, типологічний, описовий, семантичний, синтез матеріалу.

Виклад основного матеріалу. "Кожному, хто діткнеться поезії Максима Рильського, впадає в око її палка любов до життя і жагучий потяг до єднання з людьми та природою" (Дейч, 1982, с. 13). Письменник постає передусім як натхненник й оспівувач природи рідного краю. Водночас з неї він черпає силу слова, духовну розраду, зміцнюється, оновлюється й зцілюється. Максим Тадейович Рильський "полюбляв стежити за пишним згасанням природи, сидячи на улюбленому своєму місці під розлогою білою вербою" (Дейч, 1982, с. 16). Маючи будинок на узліссі Голосіївського гаю, поет віднайшов затишний куточок природи, де плідно працює, проникаючи в таємничий світ природи, "він говорить про дерева, квіти й рослини як про живі істоти. Йому відомі голоси птахів, їх життя та звички" (Дейч, 1982, с. 17). В уяві лірика неодноразово

постають образи рідної Романівки, ліс, кучеряві садки понад річкою Унавою, ставок, жаб'ячий хор, рибальство та полювання. Власне, тому природа та поезії, що пройняті життєстверджувальним та емоційним відчуттям, стають органічною складовою творчості поета.

Тема природи є центральною з-посеред широкого спектру самовираження митця. Характерною рисою для авторського почерку письменника, що органічно поєднується із його світовідчуттям та творчою поетикою, є описування та зачудування дозрілого плоду: "Білим цвітом розцвілися сливи...", "Вже червоніють помідори..", "Яблука допіли, яблука червоні..." та ін. "Рання осінь, бабине літо, – як зазначає Б. Тихолоз, – золотий час урожаю", "коли копають картоплю" й "коли копають буряки", "теплі дні збирання винограду", – ось улюблена поетова пора, коли йому найкраще дихалося і найлегше писалося (Тихолоз, 2001, с. 42). Звернена увага, зокрема Д. Павличка, що у веснах М. Рильського більше ноток осені, багрянця вересня, ніж "березневого настрою". Відомо також, що саме голосіївською осінню й розквітнув знову талант письменника вже досить зрілого й довершеного, після примусових утисків, знущань та поневірянь. "Світ природи, світ рідних і друзів, світ мистецтва – ось найголовніші сфери його поетичних мандрів. І усі ті світи – навзаєм доброзичливо відкриті", – так поетично зазначає Б. Тихолоз (Тихолоз, 2001, с. 51).

Символічно, що поет помер у своєму будиночку в Голосієво, не дочекавшись трішки неповторної краси голосіївської осені. Душа поета, за Б. Тихолозою, постає як "Щедрий, плідючий, мудро-замислений сад ранньої осені, помережаний сонячною прозолоттю, з тремким, прозорим листям, поміж якого ясніють круглобокі і червоні яблука – допілі, солодкі, вродливі" (Тихолоз, 2001, с. 53).

Природа є не лише тлом для тематики поезій М. Рильського, це кредо митця, особливий світ усамітнення, осмислення життя та вічних прописних істин. Пейзажна лірика митця філігранна, емоційна, ностальгійна, витончена, різнокольорова та подекуди меланхолійна.

Варто зауважити, що з-поміж численної кількості поезій М. Рильського до вивчення в школі залучені саме твори на тему природи, які, власне, спонукають учнів милуватися краєвидами України, розвивають спостережливість, бачення прекрасного, виховують любов до рідного краю та до творчості письменника загалом.

Зокрема, для ознайомлення учнів початкової школи рекомендуються поезії, які виокремлюються своєю простотою та яскравими барвами: "Ми збирали з сином на землі каштани" (2 клас), "Тиха, задумлива осінь спускається..." (3 клас), "Зима" (Як не любити зими сніжно-синьої) (4 клас). Для учнів 5 класу пропонуються надзвичайно поетичні поезії "Дощ", "Осінь – маляр із палітрою пишною...". У 11 класі вивчаються "Солодкий світ!...", "У теплі дні збирання винограду...".

Принагідно зазначити, на уроці літературне читання (2 клас) художнє слово М. Рильського виступає як засіб впливу на дитячу спостережливість щодо прикмет ранньої осені та актуалізації знань про пору року загалом. На зразках вітчизняної поезії, зокрема "Ми збирали з сином на землі каштани", дітей вчать виразно читати вірш, давати аналіз та відповіді на запитання за змістом прочитаного, пропонується підібрати з тексту рими до слів *каштани (тане), синь (павутинь), дубові (синкові), вишині (пісні)* та дії, що виконують *хмаринка (тане), синь (синіє), вітер (колише), осінь (співала), батько з сином (збирали, дивились)*. Яскраві епітети: "*жолуді дубові*", "*багряні хмари*", "*весняні пісні*", "*день майбутній*" благотворно впливають на дитячу душу та викликають низку позитивних емоцій та відчуттів (Савченко, 2019, с. 15).

На уроці літературне читання (3 клас) учнів продовжують ознайомлювати із творчістю М. Рильського та поезією "Тиха, задумлива осінь спускається...", у якій розмаїтими епітетами: "*тиха, задумлива осінь*", "*вільних степах*", "*літо зелене, радісне*", "*літо веселе, співоче*", "*крилами широкими*" створюється осінній настрій, що подекуди меланхолійний та водночас спокійний. Учні залучають до відшукування у творі порівнянь ("*в небі летить, наче птах*", "*крилами-хмарами*", "*пухом тумани падають*", "*дощами потоками*") та слів вжитих у переносному

значенні (метафора та персоніфікація) (*"осінь на землю тихенько спускається", "крилами-хмарами небо вкривається", "...тумани із крил її падають", "ллються крізь неї дощами-потоками", "спокій стає на землі"*) (Савченко, 2020, с. 5). Такі художні засоби, вжиті поетом, вчать дітей бачити прекрасне в навколишньому, помічати малопомітне, сприймати пору року з її різнобарвністю, мінливістю, асоціативно пояснювати ознаки осені: ранкові тумани, хмарні дні, відліт у вирій птахів, почасти дощить. Таким чином, розширюється світогляд учнів, виховується любов до рідного слова.

На уроці літературне читання (4 клас) творчість М. Рильського вчерегове перебуває у подальшому огляді. До уваги дітей пропонується біографічна довідка письменника та аналіз поезії "Зима" (Як не любити зими сніжно-синьої), вивчення якої здійснюється на основі співбесіди про зиму в цілому, про її особливість та своєрідність. Краса зими подається через художнє слово митця, його вміння майстерно й образно створювати влучні епітети: *"зими сніжно-синьої", "саду старого", "пухнастому інеї", "сивих, веселих завій",* що розвиває образне й критичне мислення в учнів. Гло природи слугує засобом возвеличення людської праці, що надихає й *"дух веселить"* (Савченко, & Красуцька, 2021, с. 69). Дітям пропонується знайти рими в поезії, активізувавшись у самостійний творчий пошук.

У 5 класі на уроках української літератури М. Рильський позиціонується як поет, який тонко відчував красу рідної природи та умів намалювати художнім словом яскраву пейзажну картину. Крім того, розширюються знання дітей про творчу діяльність письменника, наводяться аргументовані відомості з біографії та вказуються чинники, що мали вплив на формування й становлення митця. Учні залучають до ідейно-художнього аналізу творів пейзажної лірики: "Дощ" та "Осінь – маляр із палітрою пишною...". Пропонується визначити тему, головну думку та ідею поезій, виділити художні засоби, указати особливості римування, ритмомелодіку тощо. Власне, численними добірними епітетами опоетизовується дощ ("Дощ"), як явище необхідне для всього живого на землі (*"благодатний, довгожданий", "золотий вечірній", "буйним повітом зеленим",*

"зголднілих передмість", "дивним сяйвом осіяний"), метафорами "гість впає бадьоро", "дощ остудить", "оживить і запліднить" та порівняннями (дощ – гість) (Заболотний та ін., 2022, с. 106). До землі автор звертається немов до матері, бо завдяки їй все в природі родить, колоситься, зріє.

Прикметно, що при усвідомленні учнями фактичного матеріалу зазначається, що осінь – улюблена пора року М. Рильського, яка неодноразово постає об'єктом його осмислення в низці поезій, які об'єднано в цикл "Осінні пісні", до якого входить також поезія "Осінь – маляр із палітрою пишною...". Красу осіннього пейзажу автор передає образними епітетами: "палітрою пишною", "красою розкішною", "роси сріблисті", "шати барвисті", "кольорами дивними", "цілунками переливними", "пісні тиходзвонні", метафорами та персоніфікаціями "осипає красою розкішною", "розсипа роси сріблисті", "тумани розливає", "ліс одягає у шати", "ліс обливає кольорами", "осінь-маляр із палітрою пишною тихо в небі кружляє", "ніжно сміється до вітру, грає цілунками". Поезія насичена зоровими образами: "там розсипа вона роси сріблисті", "ліс одягає у шати барвисті", звукові слова "сміється", "пісня" та дотиковими (тактильними): "Грає цілунками з ним переливними". Вірш багатий на кольорову гаму, що досягається вживанням прикметників: *сріблисті, барвисті, рожеві, злотисті, червоні, срібно-блакитне* (Заболотний та ін., 2022, с. 107). Вжиті влучні образні художні засоби, насичена пейзажна лексика допомагає учням усвідомити красу навколишнього світу, розвиває культуру зв'язного мовлення, формує інтерес до поетичного слова та до творчості поета в цілому.

В 11 класі до розгляду постають довершені зразки поезії "Солодкий світ!...", "У теплі дні збирання винограду...", а творчість М. Рильського висвітлюється в контексті естетичної концепції "київських неокласиків". Учням пропонується огляд життєпису письменника, показуються його подекуди неоднорідні етапи щодо формування й творчого самовираження. Почасти при виявленні думок та почуттів письменник корелює цінностями мистецтва, краси, природи, життя та кохання, відтак подається насамперед як талановитий майстер пейзажної та інтимної лірики, що звучить у творах гармонійно й нероздільно.

Природа є тим цілющим джерелом, звідки черпається натхнення, водночас чистим і солодким світом, який так поетично відтворений в поезії "Солодкий світ!...". Ліричний герой на тлі Божої краси міркує, відчуває, співпереживає, страждає, милується, виражаючи людські почуття та споглядання:

*Чи янголи нам свічі засвітили
По довгих муках безсердечних літ,
Чи ми самі прозріли й зрозуміли
Солодкий світ?* (Авраменко, 2019, с. 39).

Велич всесвіту сконцентровано в яскравих епітетах "*простір блакитно-білий*", "*золотий небесний квіт*", "*дух ширококрилий*", "*солодкий світ*", "*надвесняних тонких віт*", "*спогад нерозумно-милий*", в порівняннях "*погляд, ніби пролісок несмілий; немов трава, що зеленить граніт*"; "*неначе спогад нерозумно-милий*" та метафорах "*квіт благословляє дух*", "*трава зеленить граніт*", "*янголи свічі засвітили*" (Авраменко, 2019, с. 39).

Сонет "У теплі дні збирання винограду..." подається у річищі неокласичної інтимної лірики, яка наповнена потужним струменем філософічності, відлунням античності, гімном життя та молодості. Спираючись на думки дослідниць О. Гальчук та Н. Науменко, учням розкривається сюжетна основа поезії та запозичений з античної культури образ винограду. Відзначається музикальність поезії, мелодика якої досягається досконалим римуванням, алітерацією [сн], анафорою і "*Вона верталась із ясного саду, ясна, як сад, і радісна, як сміх*". Ліризм поезії посилюється уведеними образами мулів, лампади, Кіпріди, винограду та художніми засобами: поетичними епітетами "*теплі дні*", "*ясного саду*", "*рожевий дим*", порівняннями "*він потягся, як дитина, радо*", "*пил, немов рожевий дим*" (Авраменко, 2019, с. 40–41).

У ході аналізу увагу учнів звертають на жанрову своєрідність поезій, пропонується визначити закладену ідею, тему, проблему, що формує цілісне сприйняття пейзажної та інтимної лірики митця.

Дискусія і висновки

Отже, постать Максима Тадейовича Рильського є відомою й вагомою, його творчість поцінована й визнана, вражає масштабністю та поетичністю.

У творчій інтенції письменника помітне місце займає природа, де відновлювалися й наповнювалися духовні сили митця. Почасти стає тлом для роздумів про нетлінність краси, вічності, поетичної медитації.

Пейзажі поета своєрідні, насичені, різнокольорові, гармонійні. Природа постає одухотворена та опоегизована. Простежується тісний її взаємозв'язок з людиною, яка духовно багата і є невід'ємною частиною всесвіту.

У мистецькому самовираженні М. Рильського особливе місце займає улюблена пора року – осінь, що культивується й осмислюється, висвітлюється й надихає на подальшу творчу працю. Створені картини осіннього пейзажу по-особливому барвисті, мінливі, грають переливами, а пейзажна лірика емоційнонасажена й поетична.

Творчий та життєвий шлях письменника подається в певній послідовності, відповідно до вікових особливостей учнів та поставлених методологічних завдань, що забезпечує цілісне сприйняття літературного портрета митця. Уведені в навчальні програми поезії М. Рильського органічно komponують з чутливим світом дітей, водночас впливають на їхній настрій, почуття, емоції.

Поетичним словом митця закладаються основи бачення краси в природі, в людських почуттях та в житті загалом. Образна і високохудожня пейзажна та інтимна лірика впливає на світовідчуття, спостережливість і замилювання краєвидами рідного краю. Залучення учнів до аналізу поезій сприяє аналітичному та критичному мисленню, оперуванню поняттями образних засобів, поясненню смислових значущих деталей, визначенню основних ознак індивідуального почерку поета.

Лаконізм та ліризм, досконалість поетичної форми, гнучкість образів, мелодійність мови та багатство тропів є виявом оригінальної поетики М. Рильського, що без заперечень вартує уваги та має неабиякий вплив на формування широкого світогляду та кругозору учнів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- Авраменко, О. (2019). *Українська література (рівень стандарту): підруч. для 11 кл. закл. загальн. середн. освіти*. Грамота.
- Архипова В. П., Січкач С. І., & Шило С. Б. (2021). *Модельна навчальна програма "Українська література. 5–6 класи" для закладів загальної середньої освіти* (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795) <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2021/14.07/Model.navch.prohr.5-9.klas.NUSH-poetap.z.2022/Movno-literat.osv.hal/Ukr.lit.5-6-kl.Arkhypova.Sichkar.Shylo.14.07.pdf>
- Гальченко, С. А., Колесник, В. Л., Рильський, М. Г., & Шаповал, Ю. І. (Упоряд.). (2009). *3 трудові і днів Максима Рильського*. А.С.К.
- Гричина, А. М., & Жуковська, Н. В. (Уклад.). (2019). *Усі уроки української літератури. 11 клас. I семестр*. Вид. група "Основа".
- Дейч О. (1982). Про Максима Рильського та його поезію. У *Рильський М. Т. Вірші та поеми* (П. Морганко, Упоряд.) (с. 5–23). Дніпро.
- Драч І. (2005). До джерел Максима Рильського. *М. Рильський. Лірика* (с. 5–6). ВАТ "Вид-во «Київ. Правда»".
- Заболотний В. В., Слоньовська, О. В., & Ярмутьська, І. В. (2022). *Українська література: підручник для 5 класу закладів загальної середньої освіти*. Літера ЛТД.
- Мовчан Р. В., Молочко С. Р., Дроздовський Д. І., Коваленко Л. Т., Фасоля А. М., & Цимбалюк В. І. (2017). *Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. Українська література: 10–11 класи. – Рівень стандарту* (наказ МОН України № 1407 від 23.10.2017 р.) <https://mon.gov.ua/osvita-2/zagalna-serednya-osvita/osvitni-programi/navchalni-programi-dlya-10-11-klasiv>
- Орищин, Р., & Залюбовська, Л. (Уклад.). (2019). *Українська література. 5 клас. Розробки уроків*. Підручники і посібники.
- Рильський М. (2005). *Лірика* (І. Ф. Драч, Передм.). ВАТ "Вид-во «Київ. Правда»".
- Савченко О. (2019). *Українська мова та читання: Підручник для 2 класу ЗЗСО : у 2 ч. Ч. 2. УОВЦ "Оріон"*.
- Савченко О. (2020). *Українська мова та читання: Підручник для 3 класу ЗЗСО : у 2 ч. Ч. 2. УОВЦ "Оріон"*.
- Савченко О., & Красуцька, І. В. (2021). *Українська мова та читання: Підручник для 4 класу ЗЗСО : у 2 ч. Ч. 2. УОВЦ "Оріон"*.
- Савченко, О. Я. (Ред.). (2022). *Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Савченко О. Я. 1–2 клас* (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743-22) <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2022/08/15/Typova.osvitnya.prohrama.1-4/Typova.osvitnya.prohrama.1-2.Savchenko.pdf>
- Савченко, О. Я. (Ред.). (2022). *Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Савченко О. Я. 3–4 клас* (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743-22) <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2022/08/15/Typova.osvitnya.prohrama.1-4/Typova.osvitnya.prohrama.3-4.Savchenko.pdf>
- Тихолоз, Б. (2001). У саду Максима Рильського. *Усе для школи Українська література 10 клас. Випуск 7* (с. 38–61).

REFERENCES

- Arkipova, V. P., Sichkar, S. I., & Shylo, S. B. (2021). *Model curriculum Ukrainian literature. Grades 5-6 for secondary education institutions* (order of the Ministry of Education and Science of Ukraine dated 12.07.2021 No.795) [in Ukrainian]. <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2021/14.07/Model.navch.prohr.5-9.klas.NUSH-poetap.z.2022/Movno-literat.osv.hal/Ukr.lit.5-6-kl.Arkipova.Sichkar.Shylo.14.07.pdf>
- Avramenko, O. (2019). *Ukrainian literature (standard level): textbook for grade 11 of general secondary education*. Gramota [in Ukrainian].
- Deich O. (1982). About Maksym Rylskyi and his poetry. *Rylskyi M. T. Poems and poems* (P. Morgayenko, Comp.) (p. 5–23). Dnipro [in Ukrainian].
- Drach I. (2005). To the source of Maksym Rylskyi. *M. Rylskyi. Lyric* (p. 5–6). OJSC "Kyiv. Pravda Publishing House" [in Ukrainian].
- Galchenko, S. A., Kolesnyk, V. L., Rylskyi, M. G., & Shapoval, Yu. I. (Eds.). (2009). *From the works and days of Maksym Rylskyi*. A.S.K. [in Ukrainian].
- Hrychyna, A. M., & Zhukovska, N. V. (Comps.). (2019). *All lessons of Ukrainian literature: grade 11. I term*. Publishing house group "Osnova" [in Ukrainian].
- Movchan, R. V., Molochko, S. R., Drozdovskyi, D. I., Kovalenko, L. T., Fasolya, A. M., & Tsymbaliuk, V. I. (2017). *Program for general education institutions. Ukrainian literature: grades 10–11. – Standard level* (order of the Ministry of Education and Science of Ukraine No. 1407 of 23. 10. 2017) [in Ukrainian]. <https://mon.gov.ua/osvita-2/zagalna-serednya-osvita/osvitni-programi/navchalni-programi-dlya-10-11-klasiv>
- Orishchyn, R., & Zalyubovska, L. (Comps.). (2019). *Ukrainian literature. 5th grade. Lesson plans*. Textbooks and manuals [in Ukrainian].
- Rylskyi M. (2005). Lyric (introduction by I. F. Drach). OJSC "Kyiv. Pravda Publishing House" [in Ukrainian].
- Savchenko O. Ya. (Ed.) (2022). Typical educational program, developed under the leadership of Savchenko O. Ya. 1–2 grades (order of the Ministry of Education and Science of Ukraine dated 12.08.2022 No. 743-22) [in Ukrainian]. <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2022/08/15/Typova.osvitnya.prohrama.1-4/Typova.osvitnya.prohrama.1-2.Savchenko.pdf>
- Savchenko O. Ya. (Ed.) (2022). Typical educational program, developed under the leadership of Savchenko O. Ya. 3–4 grades (order of the Ministry of Education and Science of Ukraine dated 12.08.2022 No. 743-22) [in Ukrainian]. <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2022/08/15/Typova.osvitnya.prohrama.1-4/Typova.osvitnya.prohrama.3-4.Savchenko.pdf>
- Savchenko O. (2019). Ukrainian language and reading: textbook for the 2nd grade of the ZZSO : in 2 parts. Part 2. UOVC "Orion" [in Ukrainian].
- Savchenko O. (2020). Ukrainian language and reading: textbook for the 3rd grade of the ZZSO : in 2 parts. Part 2. UOVC "Orion" [in Ukrainian].
- Savchenko O. Ya., & Krasutska I. V. (2021). Ukrainian language and reading: textbook for the 4th grade of the ZZSO : in 2 parts. Part 2. UOVC "Orion" [in Ukrainian].

Тыкхолз, В. (2001). In the garden of Maksym Rylskyi. *All for school Ukrainian literature 10th grade*. Issue 7. (p. 38–61) [in Ukrainian].

Zabolotnyi, V. V., Slonovska, O. V., & Yarmul'ska, I. V. (2022). *Ukrainian literature: for the fifth form of secondary schools*. Litera LTD [in Ukrainian].

Отримано редакцією збірника / Received: 12.06.25

Прорецензовано / Revised: 08.07.25

Схвалено до друку / Accepted: 02.09.25

Iryna RUDNYK, PhD (Philol.), Senior Lecturer

ORCID ID: 0000-0003-0996-5389

e-mail: iryna_rudnyk@ukr.net

Gatnensky Lyceum, Gatne, Ukraine

Nadiia HAEVSKA, PhD (Philol.), Prof.

ORCID ID: 0000-0002-9817-3510

e-mail: nmgaevska@ukr.net

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine

POETIC FEATURES OF M. RYLSKYI'S POETRY STUDIED AT SCHOOL

The article considers the poetry of Maksym Rylskyi that is analyzed with particular emphasis on the works which are studied at school. It is highlighted the uniqueness of his depiction of natural landscapes, which plays a key role in the author's creative style. The article offers an analysis of selected poems, emphasizing distinctive poetic features, revealing their educational value, identifying the means and techniques which are used to portray the surrounding world.

The writer's creativity is presented through the lens of his worldview and inspiration drawn from nature, emotional renewal and life's essential energy.

It is briefly noted the value of artistic words in forming personality and the significance of Ukrainian literature by reflecting and responding to historical processes in society.

Keywords: *poetry, sonnet, landscape, poetics, color imagery, metaphor, epithet, comparison, personification, anaphora, alliteration.*

Автори заявляють про відсутність конфлікту інтересів. Спонсори не брали участі в розробленні дослідження; у зборі, аналізі чи інтерпретації даних; у написанні рукопису; в рішенні про публікацію результатів.

The authors declare no conflicts of interest. The funders had no role in the design of the study; in the collection, analyses or interpretation of data; in the writing of the manuscript; in the decision to publish the results.